

**Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo**

Oslo 16. 03 2010

Høringssvar:

"Ta alle talentene i bruk" –Bransjerådets rapport om likestilling på filmområdet.

WIFT-Norge vil takke for invitasjon til å avgi høringssvar på rapporten.

WIFT-Norge vil berømme Bransjerådets vilje og evne til å gå sammen og lage en rapporten "Ta alle talentene i bruk". "Tallens tale"(2005) tallfestet at 80% av de statlige midlene gikk til menn. Rapporten "Ta alle talentene i bruk" er et positivt tegn på at en bransje er på vei fra fornektelsen til å få et eierskap til problemet.

Problemet synliggjøres ved at i 2008 går 87% av de statlige midlene til menn.

WIFT vil i dette høringssvaret gjøre noen punktnedslag med praktiske eksempler.

Rapportens konsensusdrevne konklusjoner er rapportens styrke og dens svakhet, det er tydelig at produsentene har motsatt seg at alle Nfi`s støtteordninger ble omfattet at praktiske tiltak for likestilling.

Hva som produseres påvirkes av hvem som produserer og hvordan det produseres.

Likestilling må derfor gjelde alle Nfi`s og filmbransjens aktiviteter i alle ledd, i alle former og på alle plattformer. "Krav om endringer må legges i kjernen av institusjonen og der makten faktisk er, kun på den måte kan virkelig endring skje" (Eva Mark, etter Gender-endringer fra Det svenske forsvaret og Det svenske filminstitutet)

Nfi og norske filmprodusenter må bevisstgjøres på de usynlige mekanismene som gjør at menns erfaring og fortelling dominerer norsk filmproduksjon. At det er en viss gruppe ganske like menn som forteller om Norge av i dag.

Når Nfi ensidig løfter fram kvinnelige aktører slik at en kun ser deres kjønn bidrar Nfi til usynliggjøringen av kvinner som individuelle filmskapere. Menn slipper derimot å bli kjønn og blir automatisk profilert som individuelle fortellere.

Eksempel: Pressemeldingen NFI januar 2010, NFI gir filmstøtte til fem spillefilmer:

Pål Slettaune regisserer Noomi Raace / Jarle Klepp rir igjen / Jens Lien filmer Nicolaj Frobenius / Langfilmdebuterer med romansuksess om tenåringskåthet og opprør / Kvinner filmatiserer barnebok om ung forelskelse ¹(pressemelding vedlagt)

Hva som produseres:

I en endringsprosess må Nfi og norske filmprodusenter gjennomgå egne rutiner og utfordre "naturgitte" syn på hva som kvalifiserer nøkkelaktørene i en film, hva som er et godt manuskript, hva som er en sjangerfilm og hvordan foregår en markedsvurdering.

Her kan Nfi la seg inspirere av Det svenske filminstitutet.

¹ Pressemelding fra NFI januar 2010

Kunst og kulturuttrykk sies å skulle speil sin tid. Når det gjelder filmens markedsvurderingsordning kan en, i et kjønnsperspektiv, være fristet til å kalle det "et speil fra i går". Tall fra Nfi viser at kvinneandelen i nøkkelfunksjoner her er ca. 10%, mens den nærmer seg 30% innenfor filmer som ble finansiert gjennom konsulentordningen i 2009. Eksempel: Vel vitende om at kunst og kultur beveger seg i pendelbevegelser, og at fremtidens iboende usikkerhet kan få oss til å se tilbake, er det et tankekors at barnefilmseriene Olsenbanden jr. Og Knerten gir oss guttehelter fra 50 og 60 tallet, da Norge var et enda mer kjønnssegregert samfunn. (² og ³)

Hvordan det produseres:

Mange filmprodusenter har reklamefilmen i sin portefølje. I Norge har reklamefilmen høyere status enn i mange andre land. Reklamefilmen er enda mer kjønnstereotypisk enn filmbransjen for øvrig, likevel blir reklamefilm sett på som et viktig springbrett og en "øvingsarena" for spillefilm. WIFT vil oppfordre til at man aktivt utfordrer dette synet slik at erfaring fra tv-drama, dokumentar og scenekunst oppgraderes til det nivå det fortjener. Flere veier kan lede til kinodokumentar og spillefilm.

Det er en selvfølge at Arbeidsmiljøloven overholdes. Åpenhet og krav til allment innsyn i finansiering, egenkapital, kalkyler, regnskaper, kontrakter og arbeidsforhold vil gi både kvinner og menn likeverdige muligheter i bransjen.

Wift støtter derfor på det sterkeste et tvistesaksutvalg.

Filmmediets teknologiske utviklingen har fått det paradoksale utslag at filmproduksjonen har blitt billigere og dyrere, samt gjort produksjonsprosessen mer demokratisert og mer autoritær på samme tid. Dette kan gi et større mangfold i uttrykkene og bør også kunne gi et større mangfold i hvordan man støtter en film eller en filmskaper.

Eksempel på tiltak: Støtte regissøren i regi-drevende prosjekter, øke antall arbeids-stipender for filmskaperne, og åpne for at andre selvskapsformer enn aksjeselskapet er støtteverdige. I ambisjonen om å profesjonalisere en filmbransje kan en komme til å sementere autoritære strukturer som er lite elastiske til å møte en ny tid.

Forslag til ekstra tiltak:

Manglende likestilling har komplekse årsakssammenhenger og er ikke noe som løses i en håndvending, men filmbransjen en liten og oversiktlig bransje som kan brukes som et flaggskip for endringsprosesser. Filmbransjene forvalter fortellingene om oss alle.

WIFT foreslår en tverrfaglig og tverrdepartemental satsning som følger historien og statistikk over tid, slik kan vi få øye på det inneforståtte, finne flere spennende og praktiske tiltak. Det kan være et autonomt prosjekt lagt under feks Arbeidsforskningsinstituttet, Innovasjon Norge, Likestillingombudet eller Mediatilsynet.

Eksempler på spørsmål: Har satsningen på produsentleddet vært med på å forsterke skjevheten i kjønnsfordelingen ved produksjon av spillefilm?

Prosjekter fra kvinner får utviklingsmidler, men hvorfor stopper prosjektene opp før produksjonsmidlene bevilges? Utvikles kvinneprosjektene til døde? Finnes det fellestrekk i påstandene om at prosjektene faller mellom flere stoler? Kan ny teknologi endre arkaiske produsjons-strukturer? Virker sjangerkrav kjønns-segregerende?

Hva kan vi lære av dokumentaren og nrk's tv-drama, der kjønnsbalansen er bedre?

Kan vi utover å styrke kvinner og deres fortellinger, også løfte frem arenaer der kvinner allerede er, og med skape helt nye arenaer?

² Valborg-syndromet i norsk filmproduksjon, Rushprint

³ Nordisk film får mest filmstøtte, Aftenposten m/tabel

Rapporten foreslår at WIFT støttes økonomisk. Det ville gi WIFT, som kvinners eget initiativ, en større tyngde og fremfor alt gi WIFT et praktisk spillerom. WIFT ønsker å være den positive støttespiller som kan bevege seg sammen med, og på tvers av, eksisterende fagorganisasjoner og institusjoner.

Inspirert av suksessen med våre filmer "Wift`s levende visittkort"⁴ vil vi gjennom filmarbeid fortsette arbeide praktisk for en mer likestilt norsk filmbransje.

WIFT oppsummerer:

WIFT-Norge krever at likestilling må gjelde alle nåværende og fremtidige regionale, nasjonale og internasjonale ordninger innen norsk filmproduksjon med et særlig ansvar hos Nfi og norske filmprodusenter.

WIFT vil i tillegg at kjønnsperpektivet skal gjelde alle opphavsrettslige fagfunksjoner.

WIFT vil at digitalisering av norsk film-arv sees i et liketillingsperspektiv, det gjør forbilder tilgjengelige og synlige.

WIFT minner om at 40 % ikke er likestilling, men et skritt på veien til full likestilling.

WIFT, eller noen Wift oppnevner, ønskes representert i styret for Nfi.

Kvinner er kvalifiserte, engasjerte og gleder seg til å dele sine ressurser og sitt blikk på verden. På denne måten blir verden større, kulturen vår mer robust og det blir bedre plass for flere - uansett kjønn. WIFT møter gjerne Kulturministeren for å presentere vårt arbeid og gjøre vår kompetanse tilgjengelig.

St. meld. nr. 22 (2006-2007) Veiviseren slår fast at et av målene på filmområdet er at andelen kvinner i nøkkelposisjoner i norsk film skal være minst 40 prosent innen utgangen av 2010. WIFT vil påpeke at målet om 40 prosent ikke blir nådd innen utgangen av 2010. Nå er det tid for handling!

Vi gleder oss til å se likestillings mål blir pålagt kjerneaktiviteten i alle Nfi`s støtteordninger. WIFT oppfordrer departementet til å vise mot og styrke samt handle konkret, praktisk og visjonært.

Vedlegg:

- Pressemelding fra NFI 28. jan 2010
- Valborg-syndromet i norsk filmproduksjon, Rushprint 26.juni 2009
- Nordisk film får mest filmstøtte, Aftenposten 28. juni 2009
- "WIFT`s levende visittkort", et fakta-ark
- Filmfeminisering?, Ulrik Eriksen, Morgenbladet 26.feb 2010

Vennlig hilsen
Ingebjørg Torgersen
Leder, Wift-Norge
Mob: 90722726, e-post: ingebjorg63@hotmail.com

WIFT Norge: Et regionalt, nasjonalt og internasjonalt nettverk med det formål å styrke og synliggjøre kvinner som arbeider profesjonelt med film, TV og multimedia.

⁴ "Wifts levende visittkort", fakta-ark